

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM
2018-05-16
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
PMT 12737-16

PARTER

Kärande

Konsumentombudsmannen
Box 48
651 02 Karlstad

Svarande

Biluthyrarna Sverige, 802015-0333
Karlavägen 14 A
114 31 Stockholm

Ombud: Advokaterna -c och /*
Advokatfirman Westermark Anjou AB
Box 16030
103 21 Stockholm

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Biluthyrarna Sverige, vid vite om 1 000 000 kr, att rekommendera näringsidkare som hyr ut personbilar eller lätta lastbilar till konsumenter att på sätt som skett enligt bilaga 1 använda följande eller väsentligen samma avtalsvillkor: "HT ansvarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden. Undantag från detta gäller för skador som kan hänföras till normalt slitage eller som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för."
2. Biluthyrarna Sveriges ska ersätta Konsumentombudsmannen för rättegångskostnad med 66 150 kr jämte enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 1776820

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Rådhuset, Scheelegatan 7	08- 561 654 70 E-post: stockholm.s.tingsratt@dom.se www.stockholmstingsratt.se	08- 561 650 05	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Biluthyrarna Sverige (Biluthyrarna) är en branschorganisation för näringsidkare som hyr ut personbilar och lätta lastbilar. Biluthyrarna företräder ca 90 procent av samtliga biluthyrningsföretag i Sverige.

Biluthyrarna har utarbetat allmänna hyresvillkor vid uthyrning av personbilar och lätta lastbilar upp till 3,5 ton för biluthyrningsbranschen (Hyresvillkoren), se bilaga 1. Hyresvillkoren används, med vissa modifieringar, av i stort sett samtliga Biluthyrarnas medlemmar.

Enligt de allmänna hyresvillkor som gällde fram till år 2006 hade hyrestagaren ett presumtionsansvar, dvs. vid skada på eller förlust av fordonet gick hyrestagaren fri från ansvar om skadan eller förlusten berodde på brister i det hyrda fordonet eller om hyrestagaren annars kunde göra sannolikt att skadan eller förlusten inte vållats av denne genom oaktsamhet.

Biluthyrarna reviderade sina allmänna hyresvillkor år 2006 varvid punkten 8 (Avtalsvillkoret), vars skälighet är fråga för bedömningen i detta mål, infördes i Hyresvillkoren.

Punkten 8 lyder: ”HT [hyrestagaren] ansvarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden. Undantag från detta gäller för skador som kan hänföras till normalt slitage eller som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för.”

Punkten 9 anger i första stycket olika typer av skador och till varje skada finns kolumnerna skadekostnad, reducering samt eliminering. Samma punkt föreskriver i fjärde stycket: ”HT kan mot särskild avgift s.k. skadekostnadsreducering (SKR), vars storlek anges på första sidan av detta avtal, minska sin ersättningsskyldighet för varje skademoment. Efter sådan reducering begränsas HT's ersättningsskyldighet till det belopp inkl moms som anges ovan inom parantes inom respektive skademoment.”

Genom revideringen av de allmänna hyresvillkoren år 2006 ersattes alltså det tidigare presumtionsansvaret med att hyrestagaren ansvarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden, såvida inte skadorna och förlusterna är att hänföra till normalt slitage eller sådana som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling med stöd av 3 kap. 1 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar och 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Konsumentombudsmannen (KO) har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen vid vite förbjuder Biluthyrarna Sverige att rekommendera näringsidkare som hyr ut personbilar eller lätta lastbilar till konsumenter att använda följande eller väsentligen samma avtalsvillkor. "HT ansvarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden. Undantag från detta gäller för skador som kan hänföras till normalt slitage eller som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för."

Biluthyrarna har bestritt yrkandet.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER M.M.

KO

Biluthyrarna rekommenderar de anslutna biluthyrningsföretagen att vid uthyrning av bil eller lätt lastbil till konsument använda ett standardavtal som innehåller ett villkor där konsumenten åläggs ett strikt skadeståndsansvar vid förlust av eller skador på fordonet under hyrestiden. De enda undantagen från det strikta ansvaret är enligt villkoret skador som är en följd av normalt slitage och skador som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för.

Det strikta ansvaret får till följd att konsumenten även svarar för skador som beror på en olyckshändelse eller som uppkommit trots att konsumenten varit aktsam. Enligt dispositiv rätt står uthyraren i egenskap av ägare för skador på fordonet som hyrestagaren inte orsakat genom oaktsamhet eller uppsåt. Det är hyrestagaren som ska bevisa att skadan på fordonet inte uppkommit till följd av dennes oaktsamhet eller uppsåt (s.k. omvänd bevisbörda eller presumtionsansvar).

Avtalsvillkoret om strikt skadeståndsansvar innebär i förhållande till den dispositiva regeln om presumtionsansvar en sådan försämring för konsumenten att det inte föreligger en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna. Inte heller Hyresvillkoren i övrigt förändrar detta förhållande. Avtalsvillkoret är således oskäligt och Biluthyrarna ska därför vid vite förbjudas att framöver rekommendera villkorets användning vid uthyrning av fordon till konsument.

Biluthyrarna

På samma sätt som vid tidigare presumtionsansvar ansvarar hyrestagaren gentemot biluthyraren för skador som orsakas av oaktsamhet eller uppsåt. I dessa fall har införandet av Avtalsvillkoret inte påverkat hyrestagarens ansvar. Den ändring av ansvar som Avtalsvillkoret har medfört är att hyrestagaren i förhållande till tidigare praxis även ansvarar för skador som orsakas utan vållande.

Avtalsvillkoret är inte oskäligt. Detta mot bakgrund av att den dispositiva rätten på området är oviss, att samtliga hyrbilar är försäkrade, att hyrestagarens ansvar för ett mycket värdefullt hyresobjekt under alla omständigheter är begränsat till den självrisk som tydligt framgår av det specifika biluthyrningsföretagets avtalsvillkor och att hyrestagaren själv har möjlighet att välja att helt eliminera sitt ansvar genom att teckna en s.k. självkostnadseliminering.

Det råder en sådan osäkerhet om rättsläget vid hyra av lös sak, och särskilt hyra av fordon, att det aktuella Avtalsvillkoret inte kan anses utgöra en sådan väsentlig avvikelse i förhållande till gällande dispositiv rätt som KO gör gällande.

Med hänsyn till pris och övriga omständigheter ger Biluthyrarnas hyresvillkor uttryck för en rimlig balans mellan biluthyrarens och konsumentens ansvar varför Avtalsvillkoret inte är oskäligt.

UTVECKLING AV TALAN

KO

Konsumentverket och Biluthyrarna försökte under åren 2009 och 2010 omförhandla den tidigare branschöverenskommelsen från 1996 med allmänna hyresvillkor för personbilar och lätta lastbilar. Någon överenskommelse kunde dock inte träffas eftersom Konsumentverket inte hade möjlighet att tillmötesgå Biluthyrarnas krav på att konsumenten skulle åläggas ett strikt skadeståndsansvar för skador på eller vid förlust av fordonet under hyrestiden.

Den tidigare överenskommelsen från år 1996 reglerade under punkten 8 konsumentens ansvar och ersättningsskyldighet vid skada på eller förlust av fordonet enligt följande:

”Hyresmannen ansvarar gentemot uthyraren för att fordonet inte skadas eller förekommer under hyrestiden. Hyresmannen går fri från ansvar om skadan eller förlusten beror på brister i det hyrda fordonet eller om han annars kan göra sannolikt att skadan eller förlusten inte vållats av honom genom oaktsamhet. Hyresmannen skall betala ersättning till uthyraren för skador som han svarar för enligt följande”.

Därunder uppräknas i villkoret olika typer av skador och de angivna beloppen för respektive skada motsvarar uthyrarens självrisk till försäkringsbolaget. Den tidigare överenskommelsen byggde alltså på att konsumenten hade ett så kallat

presumtionsansvar för förlust av eller skador på fordonet som inträffade under hyrestiden, dvs. att konsumenten var skadeståndsansvarig om hen inte kunde bevisa (i aktuellt fall ”göra sannolikt”) att skadan eller förlusten uppkommit utan dennes oaktsamhet eller vårdslöshet.

Biluthyrarna valde efter de misslyckade förhandlingarna med Konsumentverket att på eget initiativ lämna en rekommendation för allmänna hyresvillor vid uthyrning av personbilar och lätta lastbilar till konsumenter. I standardavtalet, som Biluthyrarna rekommenderar att dess medlemmar använder vid biluthyrning, infördes ett villkor där konsumenten ålades ett strikt skadeståndsansvar för förlust av eller skador på fordonet under hyrestiden.

På Biluthyrarnas webbplats har föreningen försökt förenkla och förklara i ”klartext” vad de aktuella standardvillkoren egentligen innebär. Under avsnittet ”DITT ANSVAR MOT BILUTHYRAREN” anges i den andra punkten följande.

”Du har ansvaret för om bilen skadas eller stjäls under hyrestiden och skall betala ersättning till uthyraren för skador som du svarar för enligt belopp som framgår under punkt 9 i Allmänna Hyresvillkor.”

Under avsnittet ”OM DU MÅSTE ANLITA FÖRSÄKRINGEN” anges under första och punkten följande.

”Din hyrbil har obligatorisk trafikförsäkring. Kontrollera med din biluthyrare vilka övriga försäkringar (t.ex. stöld-, vagnskade-, brandförsäkring) som ingår.”

Under tredje punkten anges vidare följande.

”Om bilen skadas eller stjäls under hyrestiden eller om du måste anlita bilens bärgnings- eller räddningsförsäkring är du ersättningsskyldig med de belopp (kan variera) som finns under punkt åtta på baksidan av hyresavtalet. Du kan minska

ersättningsskyldigheten till ett minimibelopp (se avtalet) för varje skademoment om du tecknar en s.k. ersättningsreducering. Ersättningsreducering gäller inte om bilen stjäls med nyckel.”

Den dispositiva rätten

Avtal där någon mot vederlag upplåter en lös sak för nyttjande, dvs. hyra av lös sak, saknar lagreglering, med undantag av vissa äldre bestämmelser i 13 kap. handelsbalken. Vad som är gällande dispositiv rätt för hyra av lös sak måste i stället utläsas genom analogi till närliggande lagstiftning, såsom konsumentköplagen och hyra av hus enligt 12 kap. jordabalken och genom att tillämpa allmänna rättsgrundsatser.

Professor B.B. har i en departementspromemoria från år 2010 (Ds 2010:24) uttömmande gått igenom vad som får anses vara gällande rätt vid hyra av lös sak och utifrån det lämnat ett lagförslag som ska gälla när uthyraren är näringsidkare och hyrestagaren är konsument. Förslaget har dock inte lett till någon lagstiftning.

Av den dispositiva rätten för hyra av lös sak följer att det är uthyraren, i egenskap av ägare till den uthyrda egendomen, som står risken för att den uthyrda egendomen skadas eller förstörs genom en olyckshändelse. Uthyraren ansvarar även för normalt slitage på den uthyrda egendomen. Hyrestagaren har i stället enligt den dispositiva rätten en skyldighet att väl vårda den uthyrda egendomen, en s.k. vårdplikt. Om den uthyrda egendomen skulle skadas eller förkomma ansvarar hyrestagaren för skadan om den orsakats genom oaktsamhet eller uppsåt. Det är hyrestagaren som har bevisbördan (presumtionsansvar) för att hen inte orsakat skadan genom oaktsamhet eller uppsåt. Beviskravet bör dock i detta avseende inte ställas alltför högt om hyrestagaren är en konsument, utan ett sannolikhetskrav torde vara tillräckligt.

Vad gäller långtidsuthyrning så har KO ännu inte haft anledning att pröva denna fråga, men det kan mycket väl vara så att ett strikt skadeståndsansvar även här är oskäligt, låt

vara att långtidsuthyrning har större likheter med ägande än korttidsuthyrning. Slutligen måste KO påpeka att de självrisker som Biluthyrarna redogör för är väsentligt högre, även med självriskreduceringen, än de som gäller för en privatperson när den försäkrar sin egen bil.

Avtalsvillkoret anger att det alltid är konsumenten som är ansvarig för skador på eller vid förlust av fordonet under hyrestiden, med undantag av skador som är en följd av normalt slitage eller en skada som tredje part har påtagit sig ersättningskyldigheten för. Det innebär att konsumenten även ansvarar för skador som är en följd av ren olyckshändelse eller som uppkommit trots att konsumenten varit aktsam och iakttagit alla rimliga försiktighetsåtgärder för att undvika en skada. Det betyder att konsumenten alltid måste betala skadestånd, vanligtvis i form av självrisken för skadan, vid stölder, skadegörelser, olyckshändelser såsom stenskott eller nedfallande träd, trafikolyckor och parkeringsskador, om nu inte en tredje part har påtagit sig ansvaret för skadan. Detta betyder även, utifrån ordalydelsen av Avtalsvillkoret, att konsumenten även ansvarar för skador som uppstår under hyrestiden, men som är en följd av en brist i fordonet, t.ex. vid en krockskada som orsakats av bristfälliga bromsar.

Att godkänna ett ersättningsanspråk är vidare något annat än att vara vållande, det går exempelvis alldeles utmärkt att vara vållande, men förneka att så har varit fallet. Det innebär, enligt Avtalsvillkoret, att konsumenten kan bli skadeståndsansvarig, i vart fall under utredningsstadiet, gentemot biluthyraren trots att trafikskadeersättning ska utgå på grund av någon annans vållande eller brister i fordonet.

Biluthyrarna

Uthyrning av bilar är i lagens mening att betrakta som hyra av lös sak, vilket är ett område som bortsett från några få ålderdomliga bestämmelser i 13 kap. handelsbalken, saknar särskild lagstiftning. Det finns inga tvingande regler på området som en näringsidkare har att beakta i förhållande till konsument och inte heller någon

dispositiv rätt finns att falla tillbaka på. Frågan om vad som utgör gällande dispositiv rätt får därför avgöras med analogier från annan lagstiftning och med tillämpning av allmänna kontraktsrättsliga principer, något som fått till följd att rättsläget rörande hyra av lös sak i många fall både är ovisst och omstritt.

Det har i Ds 2010:24 konstaterats att det följer av allmänna kontraktsrättsliga regler att den som omhändertagit annans egendom har ett presumtionsansvar för uppkomna skador. Detta presumtionsansvar gäller dock vid transportavtal, lån, förvaring och reparation. Vad gäller hyra av lös sak noteras i departementspromemorian endast att det finns ett äldre rättsfall från 1931 som ”talar för att ett presumtionsansvar skulle gälla också vid hyra av lös sak” (s. 35). Detta uttalande kan inte tas till intäkt för vilket ansvar som ska anses utgöra gällande dispositiv rätt vid uthyrning av fordon.

Då det inte finns någon särskild dispositiv lagstiftning menar Biluthyrarna att det är mer naturligt att söka ledning i de villkor som tillämpas vid andra hyresformer rörande bilar såsom privatleasing än att göra analogier till lagstiftning som är baserad på andra överväganden än vad som är för handen i det aktuella fallet.

Det råder en sådan osäkerhet om rättsläget vid hyra av lös sak, och särskilt hyra av fordon, att det aktuella Avtalsvillkoret inte kan anses utgöra en sådan väsentlig avvikelse i förhållande till gällande dispositiv rätt som KO gör gällande.

Avtalsvillkorets ordalydelse utgör inte den enda tolkningsdata vid en bedömning huruvida villkoret ska anses vara oskäligt. I stället ska avtalet – och den situation det reglerar – i sin helhet beaktas. Domstolen ska således i detta fall bl.a. beakta hyrestagarens kostnad att hyra ett fordon i relation till fordonets värde, att hyrbilar alltid är försäkrade antingen genom tvingande lag (trafikskadelagen [1975:1410]), avtal med försäkringsbolag eller biltillverkarens garantier samt att kostnader alltid uppstår vid skada, oaktat vållande. Därutöver måste beaktas att en hyrestagare mycket väl är medveten om att en bil som hyresobjekt till sin natur utsätts för stora risker enbart genom brukandet i den miljö som den är avsedd för, dvs. framförande i trafik.

Vidare framgår av praxis att vid en bedömning huruvida ett avtalsvillkor ska anses vara oskäligt måste en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter göras. För en verksamhet som biluthyrning till konsumenter måste således både biluthyrarens och hyrestagarens respektive ansvar och kostnader i ljuset av fordonets försäkring och dess premiekostnader och självrisk vid skada beaktas. Av punkten 9 i Hyresvillkoren framgår tydligt hyrestagarens ersättningsskyldighet.

Det faktum att det är biluthyraren som ansvarar för att det inte finns brister i bilen innebär naturligtvis att hyrestagaren inte är skadeståndsansvarig för olyckor som orsakas av att biluthyraren brustit i sitt åtagande att tillhandahålla en bil i fordonsdugligt och lagenligt skick.

Vid hyra hos både Avis och Hertz, vars sammanlagda uthyrning uppgår till ungefär hälften av den totala biluthyrningen i Sverige, ingår obligatorisk självriskreducering (såvida inte hyrestagaren aktivt väljer bort detta skydd, vanligtvis på grund av att hyrestagaren har ett alternativt försäkringsskydd). Självrisken begränsar hyrestagarens ansvar i förhållande till skadan på hyresobjektet/bilen. Kostnaden för självriskreduceringen är således en del av hyrestagarens totala kostnad för hyrbilen. Hyrestagaren själv kan dock välja att helt eliminera risken att betala självrisken genom att välja en självriskeliminering. Kostnaden för sådan elimineringsrisk uppgår i genomsnitt till ca 150 kr per dygn. Uppgår skadan till ett lägre belopp än självriskbeloppet debiteras enbart den faktiska kostnaden för skadan.

Det faktum att en hyrestagare under vissa förutsättningar är tvungen att ersätta biluthyraren för del av biluthyrarens skada beaktas vid den generella prissättningen av biluthyrarnas tjänster, med dygnshyror oftast under 500 kr för hyra av bil vars genomsnittliga inköpspris uppgår till 250 000 kr. I många fall är hyrbilens inköpspris betydligt högre än så.

Biluthyrarens skada består primärt av reparations- och transportkostnader samt intäktsbortfall. Den självrisk som hyrestagaren har att utge till biluthyraren utgör

endast en begränsad del av de kostnader som en biluthyrare åsamkas med anledning av att hyrbilen orsakas skador genom en olycka. Hyrestagarens självrisk täcker i bästa fall biluthyrarens kostnader men i de allra flesta fall drabbas alltså biluthyraren av kostnader som denne inte kan övervältra på hyrestagare eller bli ersatt för från försäkringsbolag. Det faktum att hyrestagaren genom införande av Avtalsvillkoret ålagts en skyldighet att betala självrisk för olyckor som orsakats utan vållande innebär således inte att biluthyrarens kostnader försvunnit eller att biluthyraren gör en vinst på den enskilde hyrestagares bekostnad. Tvärtom, biluthyraren står fortfarande merparten av kostnaderna men genom att ålägga den enskilde hyrestagaren en skyldighet att betala självrisk har biluthyraren minskat kostnaden i det specifika fallet och kan därigenom erbjuda konsumenter hyrbilar till ett lågt pris relaterat till kostnaden att äga en bil. Avtalsvillkoret innebär således att biluthyraren inte tillämpar ett kollektivt kostnadsansvar för skador som uppstår under den enskilda hyrestagarens hyresperiod.

Ansvar i Avtalsvillkoret är i linje med vad som gäller då en privatperson råkar ut för en olycka med en privatägd eller leasad bil. I båda dessa fall är det privatpersonen som står för självrisk, även vid skada utan vållande. Denna ordning synes både marknaden, försäkringsbolag och rättsordningen acceptera varför Biluthyrarna anser att Avtalsvillkoret – som tillämpas vid uthyrning av fordon – inte är oskäligt mot konsumenten.

Avtalsvillkoret i nu aktuellt mål tillämpas vid biluthyrning oavsett hyresperiodens längd. Biluthyrarnas medlemmar tillhandahåller fordon för hyra från några timmar, till dygn, till månader, till år. Som exempel kan nämnas att både Avis och Hertz hyr ut fordon med kontrakt som löper tills vidare med en uppsägningstid om 30 dagar. Biluthyrarna kan inte se att en sådan situation skiljer på ett sätt som motiverar att olika ansvarsregler ska gälla vid ägande respektive hyra av bil. För frågan i målet kan Biluthyrarna inte heller se var gränsen skulle gå mellan vad KO benämner korttidsuthyrning och långtidsuthyrning. Inom branschen används begreppet

korttidsuthyrning som en vedertagen term för en hyresperiod som uppgår till maximalt 11 månader och 29 dagar.

UTREDNINGEN

Parterna har inte åberopat någon bevisning.

DOMSKÄL

Målet gäller om Avtalsvillkoret avseende hyrestagarens ansvar för skada på eller förlust av ett hyrt fordon är oskäligt.

Avtalsvilkorets skälighet

I 1 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK) anges att lagen gäller för avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter. Genom AVLK har rådets direktiv 93/13 EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (direktivet om oskäliga avtalsvillkor) införlivats med svensk rätt (se prop. 1994/95:17).

Om ett avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten får Patent- och marknadsdomstolen enligt 3 § första stycket AVLK förbjuda näringsidkaren att i framtiden i liknande fall använda samma eller väsentligen samma villkor. Förbud får enligt samma bestämmelse meddelas endast om det är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse. Det anges vidare i 3 § tredje stycket AVLK att förbud även kan riktas mot en sammanslutning av näringsidkare som använder eller rekommenderar användning av ett oskäligt avtalsvillkor.

Den ovan redovisade bestämmelsen 3 § första stycket AVLK har sin grund i artikel 3.1 i direktivet om oskäliga avtalsvillkor. Enligt den nämnda artikeln är ett avtalsvillkor, som inte varit föremål för individuell förhandling, att anse som oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten. EU-domstolen har slagit fast att frågan om ett avtalsvillkor orsakar en ”betydande obalans” mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter till nackdel för konsumenten ska bedömas med beaktande av de regler som enligt den nationella rätten blir tillämpliga om parterna inte träffat något sådant avtal (se dom den 16 januari 2014 i mål C-226/12, Construtora Principado SA mot José Ignacio Menéndez Álvarez, EU:C:2014:10, punkt 21 och där angiven praxis).

Domstolens bedömning.

Inledningsvis konstaterar domstolen att Biluthyrarna är en sådan sammanslutning som avses i 3 § tredje stycket AVLK och att Avtalsvillkoret inte är individuellt förhandlat. Det finns alltså förutsättningar för en marknadsrättslig prövning av Avtalsvillkoret enligt AVLK.

Av Avtalsvillkoret följer att hyrestagaren oberoende av vållande svarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden. Undantaget är sådana skador på fordonet som kan hänföras till normalt slitage eller skador som tredje part godkänt ersättningsskyldighet för. Hyrestagaren har alltså i princip ett strikt ansvar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden, vilket enligt KO är oskäligt mot konsumenten enligt 3 § första stycket AVLK.

Som angetts ovan följer det av EU-domstolens praxis att en bedömning av om det föreligger en ”betydande obalans” mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter till följd av ett avtalsvillkor ska göras med utgångspunkt i vad som skulle ha gällt mellan parterna om avtalet ingåtts utan villkoret ifråga. För att bedöma om villkoret är oskäligt eller inte måste alltså Patent- och marknadsdomstolen först ta ställning till vad

som gäller för hyrestagarens ansvar för skador eller förlust av det hyrda fordonet om parterna inte avtalat om detta.

Som det konstaterades i 2010 års departementspromemoria avseende hyra av lös sak saknas det lagreglering om hyrestagarens ansvar för den hyrda saken (se Ds 2010:24, s. 24 f.). Frågan är även sparsmakat behandlad i doktrin och praxis.

Vad gäller dispositiv rätt om hyrestagarens ansvar för skador på den hyrda saken kan först konstateras att Marknadsdomstolen vid två tillfällen kommit fram till att hyrestagarens ansvar vid hyra av en lös sak enligt dispositiva regler normalt är begränsat till skador som hen åstadkommer uppsåtligen eller genom vårdslöshet (se MD 1982:2 och MD 1990:12). Marknadsdomstolen förbjöd i de nämnda avgörandena vissa avtalsvillkor som medförde ett strikt ansvar för konsumenten för skador på den hyrda saken under hyrestiden. Det äldre avgörandet avsåg avtalsvillkor vid uthyrning av bil enligt vilket hyrestagaren svarade även för skador som uppkommit genom rena olyckshändelser. Enligt Marknadsdomstolen utgjorde detta en sådan avvikelse från gällande dispositiv rätt att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre förelåg.

I avsaknad av lagstiftning kan det enligt Patent- och marknadsdomstolen också finnas anledning till att dra analogier från konsumentskyddande lagstiftning (se MD 2015:5, punkt 80). En sådan lagstiftning är bestämmelserna i konsumenttjänstlagen (1985:716). I 32 § första stycket konsumenttjänstlagen anges att om egendom som näringsidkaren har i sin besittning eller annars under sin kontroll skadas så är denne ersättningsskyldig såvitt inte näringsidkaren visar att skadan inte beror på försummelse av honom eller någon som på hans sida anlitas för att utföra tjänsten. Med andra ord är det fråga om ett presumtionsansvar och inte ett strikt ansvar för skador på egendom som näringsidkaren har i sin besittning. Näringsidkaren kan således genom att visa att hen inte varit vårdslös undgå ansvar för skada på egendomen.

I juridisk litteratur har med hänvisning till 32 § första stycket konsumenttjänstlagen uttalats att en hyrestagare har ett presumtionsansvar vad gäller skador på den hyrda saken (se Hellner, Hager och Persson, Speciell avtalsrätt II. Kontraktsrätt. Första häftet, 2017, s. 225 och Malmström, Civilrätt, 25 uppl. 2018, s. 155). Att ett presumtionsansvar råder vid hyra av lös sak om inget annat avtalats är också den slutsats som dras i den ovan nämnda departementspromemorian, som även innehåller ett lagförslag med det innehållet (se Ds 2010:24, s. 35 f. och s. 95).

Sammantaget talar slutsatserna i Ds 2010:24, en analogi från bestämmelsen i 32 § första stycket konsumenttjänstlagen och ovan redovisad praxis samt doktrin för att det i avsaknad av Avtalsvillkoret skulle ha förelegat ett presumtionsansvar för hyrestagaren i det i målet aktuella hyresförhållandet. Slutsatsen gäller särskilt eftersom det här är fråga om ett förhållande mellan konsument och näringsidkare. Det föreligger således inte någon sådan osäkerhet om rättsläget som Biluthyrarna anfört till stöd för varför Avtalsvillkoret är godtagbart. Att ålägga en konsument ett strikt ansvar för skador på eller förlust av ett hyrt fordon i förhållande till en näringsidkare får därför enligt domstolen anses utgöra en avvikelse från dispositiv rätt till nackdel för konsumenten. Enligt domstolen förändras inte denna slutsats av värdet på det hyrda fordonet.

Det kan visserligen diskuteras om det råder ett presumtionsansvar enligt dispositiv rätt oberoende av hyrestidens längd. Biluthyrarna har här gjort gällande att ett hyresförhållande kan bestå under mycket lång tid och att situationen då bör bedömas som om hyrestagaren var ägare till det hyrda fordonet eller som om det var fråga om leasing av fordonet. Bedömningen av ett avtalsvillkor enligt 3 § första stycket AVLK är emellertid inriktad på villkoren i det aktuella avtalet, och dessa är här inte begränsade till hyra för längre tidsperioder. Bedömningen är vidare koncentrerad på vilken innebörd och vilka konsekvenser en viss typ av avtalsvillkor typiskt sett får anses ha för konsumenterna (se Bernitz, Standardavtalsrätt, 8:e uppl., s. 188). Att konsumenterna i det enskilda fallet kan komma att hyra fordon för en avsevärd tid påverkar inte det faktum att en bestämmelse om strikt ansvar för skador på eller förlust

av det hyrda fordonet typiskt sett får anses ha negativa konsekvenser för konsumenten. Domstolen ser därför inte anledning att inom ramen för den marknadsrättsliga prövning som nu görs ta sin utgångspunkt i en dispositiv regel av annat innehåll än ett presumtionsansvar för konsumenten.

Det bör vidare framhållas att det är förbehållet undantagssituationer att ålägga en part ett strikt ansvar för uppkommen skada. En princip om strikt skadeståndsansvar har vunnit insteg huvudsakligen genom lagstiftning på vissa avgränsade områden där det visat sig föreligga en särskilt påtaglig skaderisk. En viss utveckling har skett också i rättspraxis även om domstolarna varit återhållsamma med att ålägga ansvar utan vållande. (Se NJA 1997 s. 684).

Att Avtalsvillkoret innebär en avvikelse från dispositiv rätt behöver emellertid inte i sig medföra att villkoret är oskäligt enligt 3 § första stycket AVLK. Vid en marknadsrättslig bedömning av om så är fallet måste också pris och villkor i avtalet i övrigt beaktas (se även prop. 1994/95:17 s. 65). Frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt ska med andra ord avgöras på grundval av en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter (se MD 2015:5, punkt 76). Vidare ska beaktas vilken typ av varor och tjänster som avtalet rör (se a. prop. s. 40).

Domstolen ska bedöma avtalsvillkoren efter deras lydelse och innebörd. Om avtalsvillkoren i praktiken tillämpas på ett sätt som avviker från denna betydelse saknar därför relevans för prövningen av deras skälighet (se MD 2015:5, punkt 79).

Vad först gäller parternas rättigheter och skyldigheter enligt Hyresvillkoren så har Biluthyrarna särskilt lyft fram punkten 9, som bland annat ger konsumenten en möjlighet till skadereducering alternativt skadeeliminering. Dessutom har det gjorts gällande av Biluthyrarna att ett fordon normalt är försäkrat och att skadekostnaden konsumenten kan drabbas av därför stannar vid den självrisk uthyraren måste betala för att ta sin försäkring i anspråk.

I vilken utsträckning avtalsvillkoret i punkten 9 i Hyresvillkoren medför en lättad för konsumenten blir, såvitt domstolen kan bedöma, i hög utsträckning beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Exempelvis kan konstateras att den enda försäkring som är obligatorisk för ägaren av fordonet är trafikförsäkringen. Därtill kan det konstateras att det trots kostnadsbegränsningen för självriskan sammantaget kan bli fråga om kännbara kostnader för konsumenten.

Det kan vidare enligt domstolen vara svåröverblickbart för konsumenten vilka konsekvenserna blir av de olika alternativa begränsningsmöjligheterna av ansvaret för skador som punkt 9 i Hyresvillkoren erbjuder. Den snedbelastning till näringsidkarens fördel i fråga om rättigheter och skyldigheter enligt avtalet som det strikta ansvaret ger upphov till kvarstår därför enligt domstolen även med beaktande av punkten 9 i avtalet. Inte heller i övrigt finns det några villkor i avtalet som får denna snedbelastning att upphöra.

Sammanfattande slutsats.

Domstolen har funnit att Avtalsvillkoret får anses gynna uthyraren (näringsidkaren) på konsumenternas bekostnad på ett sätt som medför att det råder en betydande obalans mellan parternas rättigheter och skyldigheter. Denna obalans råder även om hänsyn tas till parternas övriga rättigheter och skyldigheter enligt Hyresvillkoren. Avtalsvillkoret är följaktligen oskäligt mot konsumenten och KO:s yrkande om förbud ska därför bifallas.

Förbudets utformning och vitets storlek

Förbud enligt 3 § första stycket AVLK ska enligt fjärde stycket i samma bestämmelse förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt. Några skäl som skulle göra ett vite obehövt i förevarande fall föreligger inte. Förbudet att använda Avtalsvillkoret ska således förenas med ett vite.

Enligt domstolens bedömning uppfyller det av KO yrkade förbudet viteslagens (1985:206) krav på entydighet och konkretion av ett vitesföreläggande.

Vitesbeloppets storlek ska enligt 3 § viteslagen fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom eller henne att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Vid bedömningen av vitesbeloppets storlek ska även beaktas det skyddsintresse som vitesförbudet avser att säkerställa (se Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 10 april 2018 i mål PMT 8457-16 och prop. 1984/85:96 s. 27).

Vitesbeloppet bör i det här fallet återspegla det starkt konsumentskyddande intresset av att avtalsvillkor som anses oskäligen enligt AVLK inte kommer till användning. I målet saknas närmare information om Biluthyrarnas ekonomiska förhållanden. Det kan dock konstateras att branschföreningen organiserar merparten av de företag som ägnar sig åt uthyrning av fordon i Sverige. För att förbudet ska vara verkningsfullt bör därför vitesbeloppet sättas förhållandevis högt. Vid en avvägning av dessa förhållanden bedömer domstolen att vitesbeloppet bör bestämmas till 1 000 000 kr.

Rättegångskostnader

Biluthyrarna har vitsordat KO:s yrkande på ersättning för rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 401)

Överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ges in till Patent- och marknadsdomstolen – på grund av mellankommande helgdag – senast den 7 juni 2018. Prövningstillstånd krävs.

Daniel Severinsson

Peter Adamsson

Erik Mårild

ALLMÄNNA HYRESVILLKOR

Gäller för person- & lätta lastbilar upp till 3,5 ton. Antagna av Biluthyrarna Sverige för biluthyrningsbranschen.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
PMD:G

1. Fordonets användning

En kopia på detta hyresavtal skall, under hyrestiden, förvaras i fordonet och på anmaning uppvisas för polisman, tulltjänsteman eller annan person som företräder uthyrens (UH) intressen.

Fordonet får användas för normalt brukande inom Sverige av hyrestagaren (HT). Skall annan person köra fordonet fordras särskilt skriftligt medgivande av UH. HT svarar för att den som kör fordonet har behörighet att framföra fordonet. Önskar HT använda fordonet utanför Sverige ska detta ske endast efter UH:s skriftliga godkännande.

HT är medveten om att hans rätt att disponera fordonet enligt hyresavtalet omedelbart upphör om han utan UH:s skriftliga tillstånd försöker föra bilen ut ur Sverige. Detta innebär att Polis/Tull eller annan som handlar i UH:s intresse har rätt att omhänderta och kvarhålla fordonet.

HT är ansvarig för samtliga kostnader som UH kan drabbas av om HT eller dennes ställföreträdare olovligt fört fordonet utanför Sverige eller länder, som UH skriftligen inte godkänt.

HT får inte hyra ut fordonet till annan. Transport med fordonet av personer eller gods mot ersättning är inte tillåten. Fordonet får ej användas till att ge starthjälp, dra, skjuta eller på annat sätt flytta annat fordon. Det är inte tillåtet att använda fordonet i motortävlingar.

2. Hyra och dröjsmål med betalning

Hyran för fordonet anges på första sidan av detta avtal. HT ansvarar för att hyran erläggs. I de fall hyreskostnaden skall erläggas av annan än HT, t ex faktureras juridisk person, ansvarar ändock HT genom sin underskrift solidariskt för att alla kostnader hänförliga till hyran erläggs. UH äger rätt att begära depositionsbelopp eller förskott på hyran. UH har rätt att efterdebitera HT för kostnader hänförliga till hyran. I hyran ingår inte kostnader för förbrukningsvätskor som olja, spolavvätska samt drivmedel. Vid fakturering äger UH rätt att debitera en faktureringsavgift på SEK ____:- inkl moms.

Om HT inte betalar hyran på förfallodagen utgår dröjsmålsränta, efter en räntesats som motsvarar Riksbankens vid varje tidpunkt gällande referensränta plus (____%) procentenheter samt i förekommande fall påminnelseavgift SEK ____:- inkl moms.

3. Försenad eller utebliven leverans

UH skall tillhandahålla fordonet vid avtalad tidpunkt. Kan UH inte uppfylla detta är HT berättigad till nedsättning av hyran som svarar mot dröjsmålet eller, om dröjsmålet är av väsentlig betydelse för honom, häva avtalet

HT äger inte rätt att häva avtalet om UH genast och utan märkbar olägenhet för HT erbjuder annat godtagbart fordon.

UH går fri från ersättningsansvar om han kan visa att dröjsmålet beror på omständigheter utanför hans kontroll som han skäligen inte kunde förväntas ha räknat med när avtalet ingicks och vars följder han inte heller skäligen kunde ha undvikit övervunnit. Ersättning utgår ej för förlust i näringsverksamhet eller följdskador.

4. Fordonets skötsel

HT ansvarar för att fordonet vårdas väl och skall se till att det bibehålls i funktionsdugligt och lagenligt skick. Olja, kylvatten och ringtryck ska följa angivna rekommendationer i instruktionsboken och för fordonet rätt bränsle. Alla kostnader hänförliga till handhavandefel äger UH rätt att debitera HT eller anvisad betalare. Om fordonet vid månadshyra utnyttjas för längre körsträcka än ____ mil, skall HT se till att föreskrivna serviceinspektioner utförs på en av UH anvisad verkstad och att stämpel införs i serviceboken. UH ska vid förfrågan kunna upplysa om när serviceinspektion skall ske. Kostnaden för serviceinspektionen ersätts av UH. I det fall service på fordonet ej utförts enligt UH:s regler debiteras HT med SEK ____:- per mil som överskrider serviceintervall enligt fordonets Instruktionsbok. UH har rätt att besiktiga fordonet under hyrestiden, om han har skäligen anledning att anta att äganderätten sätts i fara eller att betydande risk för värdeminskning föreligger, utöver vad som följer av ett normalt brukande. Det är inte tillåtet att röka eller frakta djur i bilen, vid överträdelse uttages en avgift för sanering av fordonet. Fordonet får inte, överlastas, framföras i terräng eller på oplogad väg eller på annan plats där risk föreligger för skada på fordonet. HT ska parkera fordonet på säker plats mot skadegörelse.

5. Åtgärder vid fel, skada eller stöld

HT skall omgående underrätta UH om fel eller skada på fordonet samt om stöld under hyrestiden. HT skall iaktta och följa fordonets varningssystem. UH skall efter sådan underrättelse meddela HT vilka åtgärder som skall vidtagas.

Vid försäkringsfall skall HT göra skadeanmälan till UH. Det åligger HT att vid stöld av fordon eller nycklar samt vid skada på fordonet som åsamkats av okänd person, göra polisansmälan på den ort där stölden/skadan skett och sända kopia av anmälan till UH. Vid försämrighet att fullgöra ovanstående svarar HT gentemot UH för därigenom uppkommen skada.

6. UH:s ansvar vid driftstopp eller skada

UH svarar för att fordonet är i funktionsdugligt och lagenligt skick. Uppkommer under hyrestiden p.g.a. fordonets kondition fel eller driftstopp på detta är HT berättigad till nedsättning av hyran, eller om detta är av väsentlig betydelse för honom, äger HT rätt att häva avtalet. Avtalet får dock inte hävas om UH utan oskäligt dröjsmål efter det att han underrättats om felet låter reparera fordonet eller lämnar ersättningsfordon av samma eller liknande typ som det förhyrda och HT inte har något särskilt skäl att avvisa erbjudandet.

Uppkommer driftstopp beroende på trafik- eller vagnskada, vilket omöjliggör fortsatt färd eller om fordonet stjäls hävas avtalet efter det att HT kontaktat UH och vid stöld även gjort polisansmälan.

7. HT:s ansvar vid överträdelse av trafik- och parkeringsbestämmelser

HT ansvarar gentemot UH för ekonomiska påföljder på grund av överträdelse av vägavgifter, överlast, bomavgifter, trafik- och parkeringsbestämmelser, som kan drabba UH i egenskap av fordonets ägare.

Detta gäller dock inte om överträdelsen orsakats av sådana bristfälligheter på fordonet som HT varken känt eller bort känna till.

Om HT inte i rätt tid betalar eventuella böter, kostnader eller avgifter hänförliga till fordonshyran orsakade av överträdelse för vilka han svarar, utan UH i egenskap av fordonets ägare tvingas betala dem, har UH rätt att, förutom avgiftsbeloppet, debitera HT en expeditionskostnad av SEK ____:- inkl moms för varje ärende. Avgift SEK ____:- debiteras även för underrättelse till myndighet avseende registrerad färdöverträdelse.

8. HT:s ansvar för skada på eller förlust av fordonet

HT ansvarar för skador på eller förlust av fordonet under hyrestiden. Undantag från detta gäller för skador som kan hänföras till normalt slitage eller som tredje part godkänt ersättningskyldighet för.

9. HT:s ansvar och ersättningskyldighet vid skada på eller förlust av fordonet samt vid bedömning utanför Sverige utan tillstånd från UH.

	Skadekostn.	Reducering	Eliminering
- Vagnskada	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Trafiksjälvrisk,	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Stöld	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Stöld med nyckel	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Brandskada	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Glasskada	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Bårgning och räddning	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Höjdiesskada	SEK ____:- (SEK ____:-)	(SEK ____:-)	(SEK ____:-)
- Utländskörning utan tillstånd	SEK ____:-		

HM förbinder sig att ta del av och godkänna av UH anvisad skadedokumentation före avfärd.

Hyrd tilläggsutrustning omfattas inte av skadekostnadsreducering/eliminering

HT kan mot särskild avgift s.k. skadekostnadsreducering (SKR), vars storlek anges på första sidan av detta avtal, minska sin ersättningskyldighet för varje skademoment. Efter sådan reducereing begränsas HT's ersättningskyldighet till det belopp inkl moms som anges ovan inom parentes inom respektive skademoment.

Vid nyttjande av fordonets rättskydds försäkring debiteras HT's självrisk enligt försäkringsbolagets villkor oavsett om SKR tecknats. SKR gäller inte för skador som inträffat utanför Sverige. Har UH godkänt användning i annat land utstås SKR till ifrågavarande land/länder. SKR gäller inte om fordonet stjäls med nyckel.

För att SKR skall gälla måste HT uppfylla ordinarie skyldigheter vid skadefall, t ex omedelbart lämna skadeanmälan till UH. Vid parkeringskador, eller om annan bilförare smit, krävs polisansmälan och om möjligt vittnesuppgifter.

Är föraren under 24 år och vållande till skada utgår ett "ungdomsskadekostnadsutslag" om SEK ____:- inkl moms utöver vad som ovan sagts och oavsett om HT tecknat SKR.

Tecknad SKR friskriver inte HT från ansvar för reparationskostnader för skador som uppstått genom vårdslöshet, t ex slarvigt lastad bil, fläckad eller trasig inredning, sönderbrutna reglage, feltankning och liknande.

10. Begränsning av skada

Det åligger såväl HT som UH att vidta skäliga åtgärder för att begränsa sin skada. Försummas detta, bär respektive sin del av kostnaden

11. Återlämnande

Vid hyrestidens utgång skall HT återlämna fordonet på den plats där det avhämtats eller på plats som särskilt har avtalats.

Vid återlämnandet skall fordonet lämnas i samma skick som vid avhämtandet bortsett från normalt slitage. UH och HT skall om möjligt gemensamt besiktiga fordonet för bedömning av dess skick.

Om fordonet vid återlämnandet befins vanvårdat eller nedsmutsat utöver vad som följer av normal användning, är UH berättigad att ta ut skäligen kostnad för återställande av fordonet.

Återlämnandet skall ske under UH:s normala öppettider, om inte annat avtalats. Om HT inte återlämnar fordonet enligt avtalet är HT alltid skyldig att ersätta UH de kostnader som varit nödvändiga för att återställa fordonet till sådan plats där det kan tas i bruk av UH.

HT är därtill skyldig att betala ytterligare hyra enligt avtalet vid försenad återlämning som inte kan hänföras till UH:s ansvar punkt 6.

UH äger inte göra gällande några befogenheter i anledning av dröjsmål med återlämnandet om underlåtenheten att återlämna fordonet eller att begära att hyrestiden förlängs beror på dödsfall, allvarig sjukdom eller annan liknande omständighet.

Det är förbjudet vid straffansvar att bruka fordonet utanför hyrestiden.

12. UH:s hävningsrätt mm

UH har rätt att häva avtalet om

- HT inte fullgör sina betalningsåtaganden gentemot UH och inte betalar inom skäligen tid efter det att UH påmint HT om detta
- fordonet utsätts för onormal körning eller vänsköts så att betydande risk för värdeminskning föreligger
- HT i övrigt åsidosätter bestämmelse i detta avtal, vars iakttagande är av väsentlig betydelse för UH.
- HT har körkortsindragning

13. Biluthyrarna Sveriges informationslista

HM (och/eller förare) som bryter mot ovan nämnda villkor eller på annat sätt förorsakar UH skada, rapporteras rutinnämsett till Biluthyrarna Sveriges Informationslista. Informationslistan distribueras till anslutna biluthyrningsföretag med rekommendation om att inte hyra ut fordon till i listan angivna personer. Behandling av personuppgifter sker enligt personuppgiftslagen (PUL). Medlemmar i Biluthyrarna Sverige följer PCI lag

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga Patent- och marknadsdomstolens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till Patent- och marknadsdomstolen.** Överklagandet prövas av Patent- och marknadsöverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsdomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till Patent- och marknadsdomstolen och det måste ha kommit in till Patent- och marknadsdomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Patent- och marknadsöverdomstolen fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Patent- och marknadsöverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som Patent- och marknadsdomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som Patent- och marknadsdomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står Patent- och marknadsdomstolens avgörande fast. Det är

därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Patent- och marknadsöverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av Patent- och marknadsdomstolen samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av Patent- och marknadsdomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende Patent- och marknadsdomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Patent- och marknadsöverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av Patent- och marknadsdomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.